OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

ASIANTUNTIJALAUSUNTO
kouluneuvos Antti Markkanen
18.11.2019

Eduskunnan hallintovaliokunta

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE KUNTIEN TALOUSTIETOJEN TUOTTAMISTA JA RAPORTOINTIA KOSKEVAKSI LAINSÄÄDÄNNÖKSI (HE 60/2019 vp)

Totean Opetushallituksen puolesta hallituksen esityksestä eduskunnalle kuntien taloustietojen tuottamista ja raportointia koskevaksi lainsäädännöksi seuraavaa.

Opetushallitus kannattaa esityksen taloustietojen tuottamiseen ja toimittamiseen liittyvien toimien uudistamista. Kannatettavaa on esityksen tavoitteet, jotka mahdollistavat kuntien ja kuntayhtymien taloustietojen tuottamisen ja raportoinnin parantamisen ja tehostamisen, ja sitä kautta näiden osalta luotettavien ja vertailukelpoisten tietojen saamisen.

Opetushallitus muistuttaa, että esityksen muutokset vaikuttavat opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuusrahoituksen laskennassa, raportoinnissa ja päätöksenteon pohjana oleviin tiedonkeruisiin ja tietojen tarkistamisiin. Valtionosuusrahoitus edellyttää erilaisia kustannus-, suorite- ja toimintatietoja, joita Kuntatiedon kautta ei tulla keräämään. Osan näistä tiedoista Opetushallitus joutuu jatkossa keräämään erillisin tiedonkeruin tai hyödyntämällä muita eri viranomaisten ylläpitämiä tietovarastoja. Tämä tarkoittaa mm. sitä, että Opetushallitus tulee jatkossa keräämään valtionosuusjärjestelmään liittyviä tietoja myös kunnilta toisin kuin nyt. Esimerkiksi museoiden, teattereiden, orkestereiden, vapaan sivistystyön (VST) toimijoiden tai ammatillisen koulutuksen järjestäjien valtionosuusjärjestelmään liittyviä taloustietoja tullaan jatkossa keräämään sekä Kuntatiedon että Opetushallituksen toimesta.

Opetushallitus muistuttaa, että sen keräämiä talous- ja toimintatietoja käytetään valtionosuusjärjestelmän lisäksi muussa opetus- ja kulttuuritoimen poliittisen päätöksenteossa sekä erilaisissa kansainvälisissä tilastoissa ja julkaisuissa*. Myös valtionosuuden saajat, tiedotusvälineet sekä muut toimijat hyödyntävät Opetushallituksen keräämiä tietoja.

Opetushallituksen näkemyksen mukaan esityksen toteutuminen johtaa siihen, että opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuusrahoitukseen liittyvät tiedonkeruut eivät tule muodostamaan nykyistä selkeämpää ja yhtenäisempää toimintatapaa. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnoimassa valtionosuusrahoitusjärjestelmässä muiden kuin kunnallisten toimijoiden osuus on suuri. Toimijoita on kaikkiaan 745 ja näistä on

kunnallisia 39%, kuntayhtymiä 6% ja yksityisiä 55%. Keskeistä on myös tunnistaa, että kunnallisten toimijoiden määrät vaihtelevat merkittävästi rahoitusjärjestelmän piiriin kuuluvien koulutus- ja kulttuuritoimijoiden kesken sektoreittain (Taulukko 1).

Taulukko 1.

| Sektori (määrä) | kunta (%) | kuntayht. (%) | yksit. (%) |
|---|---|---|---|
| Esi- ja perusopetus (420) | 71 | 0 | 29 |
| Taiteen perusopetus (129) | 47 | 4 | 50 |
| Lukiokoulutus (259) | 84 | 2 | 14 |
| Ammatillinen koulutus (166) | 5 | 22 | 73 |
| VST: kansanopistot (77) | 3 | 6 | 91 |
| VST: kansalaisopistot (182) | 84 | 2 | 14 |
| VST: kesäyliopistot (20) | 5 | 20 | 75 |
| VST: liikunnan koulutuskeskukset (11) | 0 | 0 | 100 |
| VST: opintokeskukset (12) | 0 | 0 | 100 |
| Museot (124)** | 54 | 0 | 39 |
| Teatterit (57) | 16 | 0 | 84 |
| Orkesterit (28) | 57 | 0 | 43 |

**Valtion ja yliopistojen museoiden osuus 9%

Opetushallitus toteaa, että sillä tulee olemaan jatkossa opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuusrahoituksen laskennan, raportoinnin ja päätöksenteon pohjana olevien tiedonkeruiden ja tietojen tarkistamisen osalta keskeinen tehtävä. Tämä edellyttää mm. sitä, että Opetushallituksella on jatkossa käytössä riittävät resurssit näiden tehtävien hoitamiseksi.

Kouluneuvos Antti Markkanen

*https://ec.europa.eu/eurostat/statisticsexplained/index.php/UNESCO_OECD_Eurostat_(UOE)_joint_data_collection_%E2%80%93_methodology).